

JAK SPRÁVNĚ PEČOVAT O PERMANENTNÍ MOČOVÝ KATÉTR

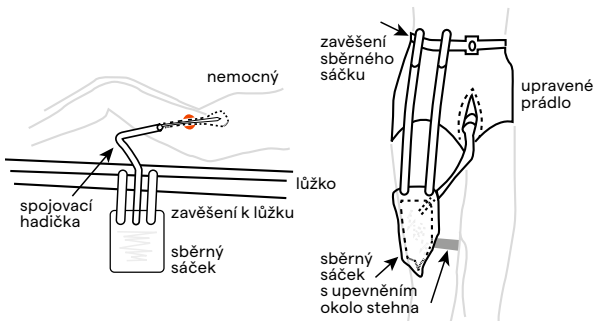
CO JE TO „PERMANENTNÍ MOČOVÝ KATÉTR“?

Jedná se o cévku, která se zavádí do močového měchýře přes močovou trubici a zajišťuje volný odchod moči. Výraz permanentní znamená stálý či dlouhodobý. Po zavedení katétru Vám bylo přes přídatnou malou hadičku aplikováno cca 10 ml tekutiny, kterou se naplní balónek katétru uvnitř močového měchýře. Tím je katétr fixován, aby nedošlo k jeho vypadení.

Sami se NIKDY nepokoušejte o odstranění katétru a také dbejte, aby nedošlo k jeho povytažení (např. při vstávání z lůžka a zapomenutí zavěšeného sběrného sáčku u lůžka!). Mohlo by dojít k velmi závažnému poranění močové trubice.

Pokud by k povytažení přece jen došlo (projeví se velmi výraznou bolestí), je třeba neprodleně kontaktovat lékaře! V žádném případě se ne snažte povytažený katétr zasunout zpět do močového měchýře!

Zevní konec katétru je napojen na **spojovací hadičku**, která ústí do tzv. **sběrného sáčku**. **Sběrný sáček musí být vždy umístěn pod úroveň dna močového měchýře** – tj. v poloze vleže se obvykle zavěšuje na lůžko. Při chůzi, stojí či sedu se upevňuje ke stehnu či na spodní prádlo pod úroveň pasu.

Obr. 1: Správné zajištění sběrného sáčku u lůžka

Obr. 2: Upevnění sběrného sáčku na nohu

Nikdy by však sběrný sáček neměl ležet volně na zemi. Je také třeba si dát pozor, abyste v lůžku neležel/a na spojovací hadičce či aby nebyla někde ve svém průběhu zalomena – to by bránilo volnému odtoku moči z močového měchýře do sběrného sáčku. **Sběrný sáček se spojovací hadičkou byste měl/a měnit každý třetí den, pokud lékař neurčí jinak. Je vhodné si datum další výměny napsat fixem na samotný sběrný sáček (např. pokud si měníte sáček 15. 11., napíšete si na něj datum 18. 11.).**

Vaše spodní prádlo by mělo být upraveno tak, aby katétr mohl směřovat volně dolů a nebyl ničím zaškrcován (volné trenýrky, ne slipy – upravené trenýrky nebo ustřižené pyžamové kalhoty upravené tak, jak je uvedeno na obrázku). **V žádném případě nesmí spojovací hadička s katétrelem směřovat nahoru!**

Sběrný sáček je vždy opatřen **výpustným ventilem**, kterým budete moč během dne vypouštět do WC. Manipulace s tímto ventilem je jednoduchá, ukáže Vám ji všeobecná sestra.

REGULACE ODCHODU MOČI

Pokud to lékař dovolí, můžete si sám/sama regulovat odchod moči. Pro tento účel máte k dispozici **sterilní uzavírací kolíky** (ty nehradí žádná zdravotní pojišťovna, lze je zakoupit v prodejních zdravotnických potřeb).

JAKÁ PRAVIDLA JE TŘEBA DODRŽOVAT?

1. Důkladná hygiena

Její význam je rozhodující – při zanedbávání hygieny může dojít k rozvoji i velmi nebezpečné infekce!

Proto:

- **denně omývejte zevní genitál i samotnou cévku teplou vodou a mýdlem** (doporučuje se

zejména sprchování, ale ani koupání s uzavřeným katétrem není zakázáno),

- **před i po každé manipulaci** s cévkou, sběrným sáčkem či uzavíracím kolíkem **si pečlivě umyjte ruce teplou vodou a mýdlem**,
- v doporučených intervalech měňte sběrný sáček a uzavírací kolík.

2. Sledování

- **Je třeba, abyste denně sledoval/a množství, barvu, zápach či příměsi moči**, případně si tyto údaje zapisoval/a a při kontrolách hlásil/a lékaři,
- **pokud se vyskytnou komplikace** (výtok z močové trubice, „obtékání“ moči kolem ústí katétru, vzestup tělesné teploty, horečka, krev nebo jiné zvláštní příměsi v moči, bolest v podbřišku či v oblasti zevního genitálu, pálení či řezání v oblasti zevního genitálu, nápadná změna v množství moči za den, neprůchodnost katétru), je nutno ihned kontaktovat lékaře,
- **v žádném případě se nesnažte cévku sami proplachovat!** (Mohlo by takto dojít k zavlečení nebezpečné infekce).

3. Dostatečný příjem tekutin a vhodná strava

- Pokud neurčí lékař jinak, měl/a byste **denně vypít aspoň 2 litry tekutin**,
- střídejte čaje (hlavně bylinkové, případně urologický čaj), různé minerálky (o vhodném denním množství a konkrétním druhu se poraďte s lékařem), případně ředěné džusy,
- nevhodné jsou nápoje s obsahem oxidu uhličitého (nápoje s bublinkami) a větší množství ovocných šťáv – tyto nápoje totiž zvyšují pH moči (dělají moč zásaditou) a tím podporují rozvoj různých infekcí močových cest,
- při nedodržování těchto pravidel může docházet k ucpání cévky močovými solemi, k tvorbě kamenů v močovém měchýři či k rozvoji nebezpečných infekcí močových cest.

4. Pravidelné kontroly

- Chodte na pravidelné kontroly ke svému lékaři,
- lékař Vám vymění katétr, vypíše poukaz na další pomůcky, zkontroluje Váš zdravotní stav, případně provede různá potřebná vyšetření, včetně vyšetření moči, odpoví na Vaše dotazy apod.

CO DĚLAT V PŘÍPADĚ POTÍŽÍ?

Pokud se u Vás objeví výše uvedené komplikace či dojde k povytažení či vypadnutí katétru, **je třeba vždy neprodleně kontaktovat lékaře** (osobně nebo telefonicky). Přednostně se obraťte na svého odborného lékaře – urologa, ke kterému chodíte na pravidelné kontroly.

Urologická ambulance MOÚ je v provozu každý všední den od 8.00 do 15.00 hodin (☎ 543 132 406, ☎ 543 132 412).

Mimo uvedenou dobu, v noci, o víkendech či svátcích kontaktujte **Oddělení onkologické urologie v MOÚ** (☎ 543 132 302). Pokud se z jakéhokoliv důvodu nemůžete dostavit do MOÚ (např. při větší vzdálenosti Vašeho bydliště či když Vás nemá do Brna kdo dopravit), můžete se obrátit na svého praktického lékaře, navštívit jiného urologa nebo urologické či chirurgické oddělení v nemocnici nejbliže Vašemu bydlišti.

Víme, že zavedení močové cévky znamená velkou a náročnou změnu ve Vašem životě. Ale věříme, že stejně jako mnoha jiným lidem i Vám přinese úlevu od nepříjemných zdravotních potíží a významně zlepší kvalitu Vašeho života.

UŽITEČNÉ KONTAKTY

UROLOGICKÁ AMBULANCE

Švejdův pavilon 1. patro

☎ 543 132 406, 543 132 412

PO-PÁ 8:00–15:00

ODDĚLENÍ ONKOLOGICKÉ UROLOGIE

Masarykův pavilon, 2. patro

☎ 543 132 306

Volat můžete mimo pracovní dobu

Urologické ambulance, v noci,
o víkendech či svátcích.

Informační a edukační centrum MOÚ
Autor: Jitka Zezulová

Masarykův onkologický ústav
Žlutý kopec 7, 656 53 Brno

MK1/2025/1

🌐 www.mou.cz
☎ 543 131 111

Tyto materiály jsou určeny výhradně pro potřebu MOÚ v Brně a jsou chráněny zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Rozmnožování, rozšiřování či jiné užívání těchto materiálů bez písemného souhlasu Masarykova onkologického ústavu je nepřipustné. © 2025